

350.7

Szerző

Magyar E.

Cím

Ujpestről Ujpestre.
I.

Forrás:

Pesti hírlap.

370

(Hely)

1913 VIII/10

(Idő)

(Köt. v. füz.)

Idő

"1913"

Személy

Dr. Miklós Antal

Helyszám

Ujpestről Ujpestre.

I

Ujpest r. t. város történelmében súlyos, jelentős fordulatot jelentettek az események, melyek 1911. év végén felszínre vetődtek. A kortes-szekér, melyen dr. Ugró Gyula a polgármesteri székbe robogott, felborult s ijesztő képe tárult fel a romboló lehetőségeknek, melyeket a politikai vesszőparipán nyargalászó kortestábor egy város közigazgatásában végezni tud. Cikksorozat alakjában foglalkoztunk annakidején az ujpesti állapotokkal, melyeknek mozaikszerű részletei messzi társarnyalták a helyi érdekesség kereteit s valóságos kortörténelmi adalékul szolgáltak. Ide s tova két éve már annak. A megtorló lépések, — felfüggesztés, fegyelmi — folyamatba tétettek, a város képviselőtestülete egy sereg bizottságot küldött ki, hogy megkíséreljék az állapotok rendbehozatalát s — „le roi est mort, vive le roi!“ — a felfüggesztett polgármester helyett új polgármestert is választottak. A ciklus lejártáig. Dr. Miklós Antal mint helyettes polgármester vette át a város vezetését.

Most ismét változás előtt áll a város közönsége. Felfrissítés alá kerül a képviselőtestület, választás alá esnek az időszaki megbízást nyert tisztviselők s véglegesen betöltésre vár maga a polgármesteri szék is. Augusztus hó végére várható az összes választások lezajlása, bár — kapcsolatban a közigazgatás tervre vett, ugynevezett reformjával — szó van arról is, hogy ez az időpont eltörlődik, amíg a tervezett reformból törvény lesz. Ujpest város polgársága azonban erősen készülődik már. S ami valóban sajátságos, — teljesen megfe-

ledeznek a multról, melynek árát egyelőre az ötenhármas százalékra emelt pótdobban fizeti s szervezkedésének alapjául ismét csak a kicsinyes, kortes-szemponyokat szolgáló pártkereteket használja. Mintha a választás eredménye az országos politika súlyos kérdéseit döntené el. A tárgyilagosság hideg szemüvegén keresztül nézve az ujpesti eseményeket, szinte hihetetlennek látszik az a vak-ság, melylyel Ujpest közönsége egészen alacsonyrendű kortesfogásokkal magát beugrattatni enged. Ujabbban, a polgári békekesség jelszava alatt, paktum létesült. Egységes, komoly városi programról ebben szó sincs, természetesen. De van számarány. Hogy melyik párt hány jelöltet állit. Az egyezményből csak a szocialisták maradtak ki, akik pár héttel előbb még „szent szövetségben“ állottak a függetlenségi és demokrata párttal, — szemben a munkapártiakkal. A választókban csekély számú szocialisták most „vérboszúra“ készülnek volt szövetségeseik ellen. Így folyik a játék Ujpest városában s tart valószínűleg a választások befejeztéig, örömeire mindazoknak, akik a megcappant háborus hírek után némi új, mozgalmas harcéri tudósításra szomjaznak. Eltekintve azonban a pártszeretkezés komolytalan vonatkozásaitól, van az egyezménynek egy pontja, mely szerint a választás alá eső tisztviselőket újra meg fogja választani az összeülő, új képviselőtestületet. Ez a megállapodás ismét kikönszeríti ismertetését azoknak a szomorú állapotoknak, melyek az ujpesti

városházán változatlanul fennállanak, s melyek felett az előterjesztésre váró tizenötös bizottság jelentése épp most tör pálcát.

A kérdés belenyul Ujpest város egész szociális és gazdasági életébe s időszerűvé teszi, hogy a maga egészében feltárjuk.

II.

A polgármesteri székéből felfüggesztés utján elmozdított dr. Ugró Gyula örökét, — ahogy említettük, — dr. Miklós Antal vette át.

Dr. Miklós Antal, Ujpest új polgármestere, — úgy látszik — teljesen tudatában volt helyzetének, mikor székfoglalójában csak a maga kötelességtudására szoritkozott s mellőzte ismertetését a programjának is. Nem lehet programot adni ott, ahol nincs meg az eredményes munkálkodás lehetősége. Ujpest város közigazgatása a gyökerében van megtámadva. A bajt megszüntetni csak energikus, határozott fellépéssel lehet. Hatalmazzassék fel a polgármester kivételes kormányhatalommal, vagy teremtsen világosságot és tiszta helyzetet maga a kormány, a maga vagyonszügyeleti és legfelsőbb ellenőrzési jogán. Félintézkedések csak súlyosbíthatják Ujpestnek különben sem irigyelhető állapotát.

Szóval-szóra idézzük e sorokat a tudósításból, melyben az új polgármester két év előtti megválasztásáról irtunk. Sainálattal kell megállapítanunk, hogy nem tévedtünk. A helyzet — ha lehet — azóta még súlyosbodott. Az ujpesti városháza, a két utóbbi év leforgása alatt, a polgármester minden buzgalma, erőfeszítése és jóindulata mellett sem tudott hivatása magaslatára emelked-

ni. Az ólomlábakon járó fegyelmi vizsgálatok Damokles-kardja lógott és lóg még ma is a régi bűnökért felelős tanácsstagok és tisztviselők feje felett. Ezekről vajmi nehéz feltételezni, hogy számolva a vizsgálat eredményének kenyérvesztési lehetőségeivel, a multban talán fel nem fedezett közigazgatási tevékenységet fognak elárulni s a város fejlődéséhez méltó magatartást tanusítanak. Ellenkezőleg. A városi adminisztráció megvizsgálására kiküldött *tizenötös bizottság* nagyon lehangoló tapasztalatokra tett szert. Jelentésében finoman körülírt nyelven, a városi közigazgatás erkölcsi csődjét állapítja meg.

Az újpesti, rendes körülmények között is nagy aparátussal dolgozó közigazgatási intézményben, alig van tisztviselő, aki a munkakörét végzi. Hemzsegnak a hasznavehetetlen, felesleges munkaerők. A tizenötös bizottság kimutatja, hogy *negyvenegy alkalmazottat* minden nehézség és fenakadás nélkül lehet mellőzni. Évi ötvenhatezer korona megtakarítást jelent ez a személyzeti kiadásokban. S ha okát keressük e munkaerő tultengésnek: ott találjuk hátterében a politikát, a kisvárosi klikk-szellemet, mely a kortes érdemeket a város pénztárával fizeteti meg. De ott találjuk a tisztviselői kar nagy részének tehetetlenségét is, aminek viszont sokkal mélyebben gyökeredző okai vannak.

Dr Ugró felfüggesztése egy egész rendszer radikális változtatását tette kívánatossá. Már a *kilences bizottság* vizsgálata folyamán, — mely a folyamatban levő rendes fegyelmi eljárást megelőzte, kiderült, hogy a város választott, felelősségteljes állásokat betöltő tisztviselőinek jórésze képtelen a hivatását betölteni. Szerviljs magatartásuk a kortes polgármesterrel szemben, kútforrása lett a város érzékeny megkárosításának, — nem is szólva a közigazgatás menetében okozott idő- és erkölcsi vesztésekről. A képviselőtestület, melynek tulnyomó többségét a visszaélések melegágyául szolgáló pártfegyelem biztosította, — *Ugrót* elejtette. A visszaélésekben részes többi tanácsstagokat és tisztviselőket azonban meghagyta állásaikban. Beírta azzal, hogy fegyelmi vizsgálatot rendelt ellenük el. Ez az intézkedés emberség szempontjából dicséretreméltó jószívüségéről tesz tanuságot, de elejét vette egyszermind a lehetőségnek, hogy a város egészséges, rendes közigazgatáshoz jusson. A fegyelmi vizsgálatot tudvalevőleg nem a saját könnyelműségének tudatában irgalmas szívü képviselőtestületi többség végzi, hanem a vármegye törvényhatósága által kirendelt vizsgáló-bizottság. Lélektanilag is érthető tehát a deprimált, ideig-óráig megkegyelmezett tisztviselők magatartása. Az évekre visszamenő

zárszámadások készítésénél, tételről-tételre állapította meg aztán a pénzügyi bizottság a mulasztásokat, melyek egy-egy tisztviselőt a személyében terhelnek, megállapítván egyszermind az összegeket is, melyekben az illető tisztviselőket elmarasztalja. Ezek, a részben köteles ellenőrzésből s egyéb mulasztásokból eredő összegek behajtás esetén, — ami a fegyelmi vizsgálat befejezése után kikerülhetetlen, — az elmarasztalt tisztviselőknek évekre menő fizetését igényelik. S ha hozzáesszük, hogy a tisztviselők tekintélyes része egyébként is annyira nyög az adósságok terhe alatt, hogy fizetésüket állandóan előlegelevonás és törvényes foglalás terheli: a város eredménytelen közigazgatási életének egyik legsajnálatraméltóbb alapbajára bukkanunk. S nem szabad elfeledni, hogy az ötvenhatezer lelet számláló Újpest, személyi járandóságokra, az ötvenhárom százalékos pótdóból befolyó majdnem félmillió koronánál is nagyobb összeget fordít.

Kövezet nincs. A csatornázás szünetel. Megoldatlan szociális kérdések élő kérdőjelként lógnak a levegőben. A közmunkákra és beruházásra fölvetett négy és fél millió koronát elköltötték. Ilyen körülmények között szinte hihetetlen gazdasági erőforrást kell föltételezni a polgárságban, mely a rossz gazdasági viszonyok közt is megrázkódtatás nélkül viselte már az állami adók kivetésében is emelt s számszerűleg ötvenhárom százalékra növekedett pótdót s a járulékokat, melyekhez a vízvezeteki és villanyvilágítási díjak is, mint új tételek jelentkeztek. Hogy volna érthető ~~más~~, hogy a krízisnek egész lavinájában vergődő polgárság politikai pártosdiban, kicsinyes, személyeskedő paklizásban lelje kedvét, mikor alkalom kínálkozik, hogy a város igazi érdekeit védelmezze s megszerezze a jövő fejlődésnek eszközeit?!

Magyar Elemér.